

Een preek van J.C. Philpot: Vier schalmen in de keten der genade

uitgesproken in de Drieënhedskapel, Trinity-Street, Southwark, op donderdagavond 1 augustus 1850.

(ten bate van de Vereniging tot ondersteuning van bejaarde pelgrims).

overgenomen uit Tien predikaties, deel 3

“Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijze geeft te zijner tijd. Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd. Verbergt Gij Uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keren weder tot hun stof. Zendt Gij Uwen Geest uit, zo ivorden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.” Psalm 104 : 27-30

JEHOVA is de God der natuur, de God der voorzienigheid, en de God der genade. In deze drie onderscheiden stukken betreffende Zijn algemene regering, bestaat er een treffende overeenkomst. De overeenkomst is deze: Het bestaan en de dooreen- menging van goed en kwaad in elk ervan, met een algemeen goed als de uitwerking van het geheel.

Laat ik mijn bedoeling wat nader verklaren.

In de NATUUR aanschouwen we duisternis en licht, winter en zomer, dorre en vruchtbare jaargetijden, misvormde en schone schepselen, schadelijke en nuttige dieren; en evenwel goed te voorschijn gebracht en uit de schepping ontwikkeld, zoals deze op het ogenblik is. Nacht en dag, winter en zomer, zon en regen, alles werkt tesamen om als uitkomst een algemeen nut voort te brengen voor de inwoners der aarde.

In de VOORZIENIGHEID aanschouwen we ziekte, gezondheid, tegenspoed, voorspoed, armoede, rijkdom, voortdurend dooreen- gemengd en vaak elkaar opvolgende; en evenwel ontwikkelde zich het goede uit deze vreemde mengeling naar het oogmerk van Gods genade.

En wanneer we komen tot het stuk der GENADE, dan aanschouwen we dezelfde overeenkomst. We zien droefheid, blijdschap, duisternis, licht, dood, leven, overtuiging, vertroosting, verbergingen van Gods aangezicht, openbaringen der genade, moedeloosheid, hoop, ongeloof, geloof, vijandschap, liefde, goed en kwaad in het stuk der genade, evenals in dat van de natuur en van de voorzienigheid; en evenwel dit alles op een verborgen wijze ten goede werkende degenen, die God liefhebben. Levende, zoals wij, in een gevallen wereld, bestaat er een noodzaak dat dit goed en kwaad er moet zijn.

Wanneer er geen kwaad zou zijn, dan zou het geen gevallen wereld zijn; wanneer er geen goed zou zijn, dan zou God ophouden er de Bestuurder van te zijn. Maar wanneer het kwade zo de overhand zou hebben, dat dit het goede zou overwinnen, dan zou God uit Zijn eigen souvereiniteit worden geworpen, en de satan zou op een succesvolle wijze Zijn troon overweldigen. Deze opmerkingen kunnen wellicht enig licht werpen op deze tekst, aangezien de woorden, in letterlijke zin genomen, eerder betrekking schijnen te hebben op de werken der schepping en der voorzienigheid, dan op het werk der genade. Want de psalm staat lang stil bij de heerlijkheid Gods in de SCHEPPING en onmiddellijk voorafgaande aan onze tekstwoorden spreekt de psalm van ‘deze zee, die groot en wijd van ruimte is, daarin is het wriemelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierten met grote. Daar wandelen de schepen, en de Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, om daarin te spelen’. Dan zich kerende tot de grote Schepper en Onderhouder van alles, breekt de psalmist uit in de woorden van onze tekst, Zijn voorzienigheid roemende. ‘Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijze geeft te zijner tijd’ enz.

Maar de overeenkomst beschouwende, welke ik getracht heb aan te tonen, kunnen we deze woorden dan niet van toepassing doen zijn op het werk der genade in de ziel, in een geestelijke bevindelijke zin?

Ik geloof, wanneer de Heere mij in staat stelt de woorden te verklaren, zoals ik deze zie, dat we dan zullen vaststellen, dat hierin een zoete toepasselijkheid ligt, niet alleen in het stuk van de schepping en de voorzienigheid, doch ook op een bijzondere wijze in het stuk der genade.

In deze woorden kunnen we vier onderscheiden kenmerken waarnemen, overeenstemmende met de vier verzen, waaruit de tekst bestaat. En deze zal ik in het kort noemen:

- I.** Wachten
- II.** Geven
- III.** Onttrekken
- IV.** Vernieuwen.

I. Wachten. ‘Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijze geeft te zijner tijd’. In letterlijke zin is het waar, dat al hetgeen uit Gods hand voortgekomen is op Hem wacht. Van Hem zijn ze afhankelijk om te leven, om adem te halen en voor alle andere zaken.

Maar wachten zij op Hem op een verstandelijke of zintuigelijke wijze? Is hun wachten niet een stom wachten? Moeten we dan de woorden niet eerder toepassen op de staat, toestand en de bevinding van de kinderen Gods?

‘Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd’. Wat getrouw naar, en wat toepasselijk op de bevinding van het huisgezin Gods! Want wanneer de Heere me in staat stelt onze tekstwoorden nader te verklaren, dan zult u opmerken dat er door het geheel een keten loopt. U zult het werk vanaf het begin getekend zien, en door zijn opeenvolgende gangen voortgezet, zoals de consciëntie van een gezaligde zondaar het gehele werk der genade omhelst.

‘Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd’. Totdat het de Heere behaagt een werk der genade in de ziel aan te vangen, weten wij niets van hetgeen geestelijke spijs is. Geen geestelijke honger hebbende, kunnen we niet verlangen naar geestelijk voedsel. De tijdelijke en zinnelijke zaken, de bekoring der zonde, de bezigheden des levens; dit is het voedsel van ons natuurlijk gemoed.

Wij hebben geen oog om het voedsel te zien, dat God bewaart voor Zijn hongerig en dorstend volk, noch smaak om ervan te genieten. Daarom gaf de Heere aan het begin van Zijn bediening als een van de eerste kenmerken van geestelijk leven: ‘zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid’, hetgeen te kennen geeft, dat hongeren en dorsten naar de gerechtigheid één van de eerste zaken is, welke God de ziel schenkt. Welnu, totdat deze geestelijke honger is gegeven, totdat de ogen geopend zijn om te zien, totdat het hart op Goddelijke wijze bewerkt is om te voelen, hongeren en dorsten we niet naar het goed van Gods huis.

Doch het is met de levendgemaakte ziel als met de tot zichzelf gekomen en terugkerende verloren zoon: ‘er werd een grote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden’. En toen de honger kwam en hij begon gebrek te lijden ‘begeerde hij zijn buik te vullen met de draf, dien de zwijnen aten’.

Evenwel, hij kon zulks niet doen; een nieuwe begeerte werd hem gegeven; hij hongerde naar vaste spijs; en hij herinnerde zich, dat er ‘overvloed van brood was in zijns vaders huis’, terwijl hij verging van honger.

Aldus is één van de eerste kenmerken en blijken van geestelijk leven, één van de eerste uitwerkingen van een Goddelijk werk in de ziel het hongeren naar het hemelse voedsel. Dit voedsel is Christus, want Hij is het ‘Brood des levens’. En de ziel, welke waarlijk overtuigd is van zonde, ontbloot van alle gerechtigheid, tot in het stof vernederd is, en die hunkerende, hongerende en dorstende is gemaakt naar de openbaring van Jezus, is wachtende op God voor spijs, die alleen Hij geven kan. Dit drukt de tekst uit, daarbij het eerste werk der genade in de ziel aanwijzende: ‘zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd’.

Maar God heeft bepaald deze spijs ‘te zijner tijd’ te geven. Die tijd kan niet verhaast noch vertraagd worden. Geen menselijke kracht kan dit te voorschijn brengen, en geen menselijke kracht kan dit achterhouden. Dit wetende, en niet in staat zijnde zelf voedsel in zijn mond te brengen, Christus dierbaar te maken aan zijn eigen ziel, of zich met het manna te voeden, totdat God dit in zijn hart brengt, is een overtuigd zondaar iemand, die op God wacht.

‘Zij allen wachten op U’. En zij wachten op Hem, wetende dat Hij in staat is die spijs te geven, waarnaar hun ziel hongert. Zij wachten in een stil gebed; zij wachten, menigvuldig zuchtende en roepende aan de troon der genade. Zij wachten met vele begeerten, verzuchtingen en smeking; en zij wachten totdat vaak hun oog van vermoeidheid lijkt te bezwijken. De Heere heeft dezulken zalig gesproken; doch de zegen schijnt zover weg alvorens deze hen bereikt, dat de moedeloosheid vaak in hun gemoed zal werken, of de zegen wel ooit hun ziel bereiken zal.

Maar wetende, dat niets van hetgeen tekortschiet bij de zegen, hen waarlijk voldoening kan schenken of behouden kan, dat God alleen de Gever ervan moet zijn, en bemoedigd zijnde door de beloften, en door de gezegende Geest in hun hart als ‘de Geest der genade en der gebeden’, om hun ziel uit te gieten voor God worden zij ertoe gebracht te wachten, uit te zien, te verlangen, te bedelen en te smeken, totdat de Heere op een gezegende wijze verschijnt.

Welnu, dit eerste aanlichten der genade in de ziel; dit wachten op God om hen genadig te zijn; dit hongeren, dorsten, hijgen en verlangen lijkt, naar mijn mening, vermeld te worden in de eerste woorden van onze tekst: ‘Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd’.

En in welk een gezegende gestalte stelt het de kinderen Gods voor: wachtende op Hem! Wanneer zij op Hem wachten, dan moeten zij geloof hebben, omdat zij zonder geloof niet kunnen geloven, dat Hij een God is, Die hen deze spijs kan geven. Wanneer ze wachten, dan moeten ze volharding bezitten; want ze moeten bij herhaling hartbenauwende teleurstellingen ervaren. Indien zij wachten, dan moeten zij lijdzaamheid bezitten; want de lijdzaamheid hierin, als in andere opzichten, moet een volkomen werk zijn. Wanneer zij wachten, dan moeten zij de Geest des gebeds bezitten; want slechts door de Geest des gebeds worden zij in

staat gesteld te wachten. Wanneer zij wachten, dan moeten zij enige hoop hebben, dat God Zelf te zijner tijd hen de zegen wil schenken ; hoewel 'de uitgestelde hoop het hart krenkt'.

Zij moeten ook een mate van liefde bezitten tot de spijszake welke zij begeren, of anders zouden zij niet verlangen, dat God Zelf die spijszake in hun mond zou brengen. En aldus, ofschoon zij niet zelf in staat zijn het werk der genade op een duidelijke, bepaalde wijze na te gaan, zien we evenwel, zoals we bij een kind al de lichaamsdelen van een volwassene zien, in deze kinderen, in deze zuigelingen in de genade, al de delen van de nieuwe mens, welke later tot een volkomener wasdom komt.

II. Ik ga over tot ons tweede punt, hetwelk is het geven. 'Geef Gij ze hun; zij vergaderen ze; doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd'.

Dit wordt bewaarheid in de voorzienigheid. Het gedierte des velds, het gevogelte des hemels, de vissen der zee, allen hebben het voedsel dat hen bescheiden is. Niets sterft van de honger. En hetgeen God hen schenkt, vergaderen ze in die zin. Doch hoeveel te meer wordt dit bewaarheid van het geestelijke en bevindelijke voedsel, dat gegeven wordt aan en vergaderd wordt door een kind van God.

Twee zaken mogen, naar ik geloof, worden beschouwd als te zijn verbonden met dit geven. In de eerste plaats, het eerste nederdalen op hen van barmhartigheid, genade en liefde. 'Geef Gij ze hun, zij vergaderen ze'. En in de tweede plaats de verder geopende hand van God, wanneer de zegen in een vollere, meer gezegende en ruimere zin plaats heeft. 'Doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd'.

a. 'Geef Gij ze hun, zij vergaderen ze'. Wellicht wordt er enigszins gezinspeeld op het manna in de woestijn, om de manier te beschrijven, waarop Hij tekenen, zegeningen, toelachingen aan Zijn volk geeft, een blik op hen werpt en Zijn schijnsel over hen doet lichten. 'Geef Gij ze hun, zij vergaderen ze'. Niets anders. Van de mens kunnen zij geen enkele troost aannemen; zij kunnen zich niet voeden met iets, dat het schepsel voortbrengt; hun langdurige honger heeft hen volkomen van huis en haard weggehongerd. Gaven, bekwaamheden, schepsels gerechtigheid en natuurlijke kracht, menselijke wijsheid, vleeselijke heiligheid, dit alles zijn schillen waarmede zij zich niet kunnen voeden. Alleen Christus in Zijn zoete openbaringen, in Zijn stervende liefde, in Zijn schoonheid en zaligheid, in Zijn rijke gepastheid, is het voedsel dat God voor hen voorzien heeft. En zoals zij wachten op God, laat Hij van tijd tot tijd uit Zijn eeuwige volheid kruimels en druppels, teugjes en proeven der genade, welke Hij in Jezus heeft opgelegd, neerdalen.

Aldus bereikt er soms een zoete belofte hun hart. Soms wordt hun zaak beschreven in een predikatie; soms ervaren zij vrijheid en een onverwachte toegang aan de troon der genade; het Woord van God wordt op een bijzondere wijze verklaard; of wellicht plotseling worden er zekere tedere gevoelens in hun ziel verwekt door een ontdekking van de Heere Jezus Christus. Welnu dit is hetgeen God 'geeft'. Zijn waarheid, een woord daalt neder; een zegen is ermede verbonden; er ligt een zoetheid in, welke naar hun smaak is. Een wezenlijkheid, licht, leven, kracht, een zaligheid, een hart- en zielsvertederende gepastheid gaat er met de Waarheid Gods gepaard.

Dit 'vergaderen' zij op een eerbiedige, gelovige, ootmoedige, toegenegen, hopende en liefhebbende wijze; zij bewaren dit in hun hart; zij overleggen het; zij voelen er een zaligheid in; ze nemen het mee naar huis; het gaat met hen ter ruste; het staat 's morgens met hen op; het bezet hen de gehele dag door; zij hebben iets ontvangen, gevoeld, en genoten enige vrijheid, liefde, verzekerdheid, een zekere openbaring, een zeker getuigenis, iets dat van God tot hun ziel is gekomen, iets, dat waarlijk als een zegen in hun hart gevoeld wordt.

Dit heeft God misschien gegeven, toen ze dit het minst verwachtten; toen zij bijna afgemat waren van het wachten; toen zij wanhoopten, en vreesden dat de zegen nooit zou komen; doch deze komt op een onverwachte, overstelpende wijze. En wanneer deze gegeven wordt, dan vergaderen zij deze op een dankbare en gelukkige wijze, en hun hart wordt week gemaakt, gezegend en vertederd door de goedertierenheid en door de barmhartigheid Gods over hen, welke zij hebben ondervonden.

b. Maar dit is niet alles. 'Doet Gij Uwe hand open'. Wat de Heere alsnog gegeven heeft (wanneer ik het beeld mag gebruiken) geeft Hij maar met Zijn vingers; Hij laat hier wat vallen en daar wat. Maar de grote zegening ligt in Zijn hand, is daarin opgesloten en bewaard, en zij zijn niet in staat deze te verkrijgen. Zij proberen dit evenwel onvermoeid; ze zeggen: 'ik ben niet voldaan; deze teugjes, deze proeven, druppels, blikken, schijnsels, dit doorbreken, deze vertederingen, zijn niet genoegzaam. O, zeggen ze 'dit is geen volkomen verlossing; dit verbreekt niet al mijn ketenen der wet; dit verzekert me niet ten volle, dat ik tot het volk des Heeren behoort; ik ben het zo gauw kwijt; het gevoel was niet blijvend; het was te kortstondig; ik

heb behoefte aan iets, dat groter, krachtiger, van meer blijvende aard is, iets dat het hart meer verzekert, iets, waarvan ik op een zekerder wijze kan zeggen: 'dit is waarlijk van God'. 'Doet Gij Uwe hand open'. En wanneer de Heere uiteindelijk Zijn hand opent, er op een ruime wijze uit geeft, en de ziel op een volle, algehele en volkomen wijze zegent, dan schenkt Hij uit Zijn hand al hetgeen deze bevat, namelijk Christus in Zijn zaligheid, volheid, Zijn bloed, gerechtigheid en liefde. Wanneer God Zijn hand opent en aldus op een volle, milde, ruime en gezegende wijze geeft, dan worden ze 'met goed verzadigd'. Meer blijken ze niet te verlangen, de Heere heeft hun ziel verzadigd en gezegend, ze zijn overstelpt met een gevoel van de goedertierenheid Gods; ze voelen, dat ze alles bezitten, hetgeen ze nodig hebben; ze verblijden zich, in zulk een mate, als maar mogelijk is. En hun ziel is op een buitengewone wijze welgelukzalig en gezegend in de Heere. Maar zal dit van blijvende aard zijn? Zullen ze deze zee van voorspoed blijven volgen? Heeft de Heere voor, dat dit hun gelukkig lot zal zijn tot het einde? Nu komt de verandering. In het begin merkte ik op, dat er in de wegen der genade, alswel in de natuur en in de voorzienigheid, veranderingen zijn. Goed en kwaad, licht en donker, leven en dood, en dit alles doorengemengd.

III. Zo is er ook een onttrekken. Ons derde punt: 'Verbergt Gij Uw aangezicht' De Heere onttrekt Zich; Hij trekt Zijn gunsten in; Hij openbaart Zich niet als in verleden tijden; Hij onthoudt het licht Zijns aanschijns. En wat is het gevolg? 'Zij worden verschrikt'. De ziel heeft zijn God, Christus, gelukzaligheid en zijn zaligheid verloren. Het is daarom geen wonder, dat ze verschrikt is. Wanneer God Zijn aangezicht verbergt, dan moet een ziel, die Zijn tegenwoordigheid en toelachingen kent, noodwendig wel verschrikt zijn.

a. Maar wat brengt God ertoe Zijn aangezicht te verbergen? Hij geeft niet altijd de reden van deze zaken, maar in het algemeen gesproken, is dit het tussenbeide komen van een zekere zonde tussen God en ons. Ik bedoel niet een openbare zonde. God verhoede; doch een zeker afwijken met het hart; een zekere afgod, opgericht in de kamers der inbeelding, een zeker afwijken van de Fontein der levende wateren om gebroken bakken uit te houwen, die geen water houden.

In elk geval, of het hieruit voortvloeit of niet, of het nu de uitoefening is van de zuivere soevereiniteit Gods aan de zijde Gods, of dat het is terug te brengen tot iets ergerlijks in ons; wat ook de oorzaak moge zijn, de verandering komt; Hij verbergt Zijn aangezicht. En wanneer God Zijn aangezicht verbergt, dan is de ziel verschrikt, omdat ze alles verloren heeft, dat het leven gelukzalig en gezegend doet zijn; ze heeft alles verloren, dat het leven waarlijk waard maakt om te leven en dat de dood waard maakt om te sterven.

En het is een goede zaak, dat de ziel 'verschrikt' is; het toont de wezenlijkheid aan van het genadewerk in het hart, wanneer de verbergingen van het aangezicht Gods en het inhouden van Zijn gunst verschrikt.

Het wijst op tederheid der consciëntie, een eenvoudig oog voor de heerlijkheid Gods en het toont aan, dat de bezoeken van Gods gunst de enige gelukzaligheid uitmaken van de ziel. De godsdienst van iemand, die geen verschrikking ervaart, wanneer God Zijn aangezicht verbergt, wanneer Hij geen toegang heeft tot Zijn troon, is een niet te begrijpen zaak. Wanneer hij even gelukkig kan zijn zonder God, als met Hem, even gelukkig in Gods afwezen als in Zijn tegenwoordigheid, even gelukkig wanneer hij toegemuurd is, als wanneer hij mag uitkomen, wanneer hij in dienstbaarheid is, alswel in de vrijheid, in de duisternis, alswel in het licht, dan lijkt het er niet op, of hij veel kennis heeft aan een God, Die nabij is, een God van licht, en vrijheid, en liefde, alsof hij veel kennis heeft aan de gemeenschap met God, de toegang tot Hem, de omgang met Hem, aan het Hem zijn 'alles in allen' doen zijn.

Waar het geld iemands god is, daar doet hij hiervan niet zo snel afstand. Teleurstellingen in wereldse zaken worden niet zo bedaard opgevat. Wanneer een bediende naar een koopman of effectenmakelaar gaat, en hem op de hoogte stelt van een zwaar verlies, dan neemt hij dit niet op als een onverschillige zaak, zoals een uiterlijk belijder het verlies van God zou opnemen. 'Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn'. Wanneer de ziel waarlijk gezond is voor God, dorstende is naar Hem, of zich ooit in Hem verblijd heeft, dan moet ze noodzakelijkerwijs het onttrekken van Zijn tegenwoordigheid, het verbergen van Zijn aangezicht ervaren.

Aldus zijn ze 'verschrikt', wanneer de Heere Zijn aangezicht verbergt.

b. Maar er is nog een uitdrukking, die bij de eerste aanblik nauwelijks van toepassing lijkt te zijn op het werk der genade; en evenwel zie ik niet hoe wij deze keten volledig moeten maken, zonder dit in ogenschouw te nemen. En ik geloof daarin zelf licht te kunnen zien, waarin de leidingen Gods lijken te worden weerspiegeld.

‘Neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keren weder tot hun stof’. Is niet God ons leven? Is Hij niet de Schepper van onze geestelijke adem, evenals van onze natuurlijke adem? Maar wanneer Hij de Geest des gebeds wegneemt, wanneer Hij de genieting van Zijn tegenwoordigheid in het hart wegneemt, wanneer Hij, Die de adem van ons eigen leven is, Zichzelf onttrekt, dan komen we om.

De ziel zinkt weg, in haar eigen gevoelens, in een gevoelsmatig sterven. Ze sterft aan iedere genieting van de tegenwoordigheid Gods, aan ieder gevoelig besef van Zijn gunst.

Vergeleken bij de levendige gevoelens van vroeger, zijn haar gevoelens van nu die van de dood. ‘Afgezonderd onder de doden’, spreekt de psalmist, ‘gelijk de verslagenen die in het graf liggen’. Wanneer de tegenwoordigheid Gods het leven is, dan betekent Zijn afwezigheid de dood. Wanneer de genieting van Gods gunst de ademtocht van de ziel is, dan is de weigering van de gunst Gods de dood van de ziel. Wanneer Hij onze ademtocht wegneemt door Zichzelf te onttrekken; wanneer Hij ons leven wegneemt, door Zijn tegenwoordigheid te onttrekken; wanneer Hij onze blijdschap wegneemt, door de bron der blijdschap weg te nemen, dan sterven we. En in een staat des doods zijn we niet langer levende en levendig als tevoren. De uitgang van de levende zielsbegeerten is er niet; die levendige omgang met God is er niet; er is niet die verruiming in Zijn tegenwoordigheid; er is niet die ontroering in de genieting van Zijn genade. In die zin ‘sterven wij en keren weder tot ons stof’.

Dit berust op waarheid voor de mens, die in natuurlijk en geestelijk opzicht door de dood wederkeert tot zijn stoffelijke natuur, zijn vergankelijk stof. Wanneer de ziel dus wegsterft, dan komen haar verdorvenheden openbaar op een voorheen ongekende wijze en haar grondslag in het stof, zoals nog nimmer werd ervaren; de dorheid, hardigheid, onvruchtbaarheid en het woestijnachtige karakter van het menselijk hart, zoals nimmer tevoren werd aanschouwd.

Dit is een wederkeren tot het stof; een terugvallen op de natuur, een wegzinken in het stof des doods; ‘een zijn mond in het stof steken, zeggende: misschien is er verwachting;’ een kennis van onze lage kom-af; een zien en gevoelen, dat zo er enig goed is, dit door God is gewerkt in de ziel; zo er iets hemels is, dit rechtstreeks uit de hemel moet komen.

Aldus, wanneer God onze adem wegneemt in de genade, evenals in de natuur, dan sterven we en keren we weder tot ons stof; en daar liggen we als zijnde onbekwaam om onze eigen ziel op te wekken en te vernieuwen, zoals wij in eerste aanleg onbekwaam waren onze ziel levend te maken of te wederbaren.

Maar wat een steile en volkomen afhankelijkheid van God brengt de tekst aan het licht! Wat werpt dit het schepsel op die plaats waar God alles is! Wat doet dit de ziel God aankleven, zoals de naald de magneet aankleeft! Wat wordt iedere beweging van het hart hier toegeschreven aan God! Wanneer ze voedsel krijgt, dan geschiedt dit door te ‘wachten’ op God; wanneer ze spijsje vergadert, dan is dat door het ‘geven’ van God; wanneer ze met goed verzadigd wordt, dan geschiedt dat door ‘het openen van de hand Gods’.

Ze is geheel en al een werktuig van Hem; het schepsel is niets, en is ook bedoeld niets te zijn; het is afhankelijk van Hem, in Wien het leeft, beweegt en bestaat. Zo neemt Hij, Die de adem geeft, deze weg; neemt Hij, Die het leven geeft, dit weg; niet volkomen, niet algeheel, doch in een geestelijke, bevindelijke zin, in de gevoelens van de ziel, in de geestesoefeningen, in de gevolgtrekkingen die we maken, in de werkingen van ons hart. Wij sterven niet daadwerkelijk (want God is onveranderd en onveranderlijk; Zijn liefde, en het werk der genade in de ziel zal niet tekortschieten; de op- en neerbewegingen vinden in ons plaats, niet in Hem); maar wat betreft onze gevoelens, en de bevinding der heiligen, is er dat sterven in de ziel, dat wegzinken in het stof der vleeselijkheid en verdorvenheid, alsof alle genade in het binnenste was vergaan. Dit deed de psalmist op een gevoelvolle wijze uitroepen: ‘Zult Gij wonder doen aan de doden? Zal Uwe goedertierenheid in het graf verteld worden, Uwe getrouwheid in het verderf?’

Aldus, ofschoon deze opvatting bij de eerste aanblik eerder een omverwerpen van de tekst moge toeschijnen, alsof het wegnemen van de adem alleen maar betrekking kon hebben op de natuurlijke adem, en alsof het sterven, waarvan gesproken wordt, slechts het sterven van het lichaam zou kunnen zijn; toch, wanneer u het geheel in geestelijke zin beschouwt, wanneer u hierin de schalmen ziet van één langgerekte keten, dan zult u opmerken (ik mag dit opmerken; en wanneer ik de betekenis ervan niet overbreng, dan ligt de schuld bij mij) hoe deze verbonden zijn. Maar wanneer wij deze woorden niet op een bevindelijke wijze toepassen op het onttrekken van leven en gevoel, en op het wegnemen van de adem Gods, waardoor de ziel levende onder de kracht des Geestes op Hem leeft, dan komt deze plaats in de tekst in een zekere zin volkomen apart te staan van het overige, en dan heeft het geen betrekking op het werk Gods in de ziel.

IV. Wij gaan nu over tot ons vierde punt, namelijk het vernieuwen: ‘Zendt Gij Uwen Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks’.

Dit laat geen letterlijke betekenis toe. Neem deze woorden, als zijnde van toepassing op de leidingen Gods in de natuur, kunt u deze dan in overeenstemming brengen met het voorgaande vers? ‘Neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keren weder tot hun stof. Zendt Gij Uwen Geest uit, zo worden zij geschapen’. Hebt u dat in de schepping aanschouwd? Wanneer u een zoon, een dochter, een vrouw, een man verloren hebt; wanneer God hun adem heeft weggenomen, en zij zijn gestorven en tot stof wedergekeerd, hebt u dan aanschouwd dat God Zijn Geest gezonden heeft en hen weer geschapen heeft? Neen, u vertrouwt hun stoffelijk overschot toe aan de aarde in de hoop éénmaal op een betere opstanding.

Doch wanneer we het tekstgedeelte in geestelijke zin nemen, het geheel beschouwende in een bevindelijk licht, als beschrijvende het werk der genade in de ziel, als één langgerekte keten, dan merken we de opwekking op van de ziel uit die doodstaat, waarin ze gevallen is.

Verdraag me nog enkele ogenblikken, wanneer ik deze schalmen naga. Het is de overeenstemming van de schalmen, welke de schoonheid van de keten uitmaakt.

In de eerste plaats wordt er in de ziel gewerkt door de Geest Gods en ‘wacht’ ze op Hem. Vervolgens is daar ‘het geven van spijs’ aan de wachtende ziel; en de zalige gevoelens, welke in het hart opspringen, wanneer God ‘Zijn hand opent’. De derde schalm in onze keten is, dat God Zijn aangezicht verbergt, Zijn tegenwoordigheid ‘onttrekt’, Zijn gunst wegneemt, het gevoel Zijner liefde wegneemt, met de uitwerking ervan op de ziel, deze te doen sterven, te doen gevoelen, dat alle leven en gelukzaligheid is verloren gegaan, en deze te doen wederkeren tot het stof der verdorvenheid, waarin ze ligt, haar mond in het stof stekende, en niets anders gevoelende dan de werkingen van een aardse, stoffelijke natuur. Maar we kunnen de ziel daar niet laten. Daarom komt hier de vierde schalm, welke de keten voltooit ‘de opwekking’ van die ziel, van wie de adem op deze wijze is weggenomen.

In de bevinding is het één vaste keten. Wij beschouwen de afzonderlijke schalmen. In natuurlijk opzicht beschouwd is de keten verbroken; in de voorzienigheid beschouwd, bestaat er voor het ogenblik weinig verband. Maar beschouw het in geestelijk opzicht, zoals dit het werk der genade in de ziel beschrijft, dan zien we de vier schone schalmen : het WACHTEN, het GEVEN, het ONTTREKKEN, het VERNIEUWEN. Deze vormen allen één vaste keten.

Daarom ben ik verplicht, door de noodzakelijkheid van de zaak evenals door de schoonheid, welke ik in het tekstgedeelte opmerk, door de zaligheid ervan, en door de treffende beschrijving welke dit geeft van het werk der genade in de ziel, het in dit bevindelijke licht te beschouwen, ofschoon ik al het anderen niet volkomen verwerp.

a. ‘Zendt Gij Uwen Geest uit’. Het woord, dat vertaald is door ‘geest’ en ‘adem’ is hetzelfde woord. Het was het wegnemen van de geest of van de adem, dat de ziel in de dood en in het stof deed verzinken.

De ziel zelf had geen kracht of macht om het vuur opnieuw aan te steken; deze kon alleen maar sterven toen God haar adem wegnam; ze kon alleen maar wederkeren tot het stof, toen de scheppende hand had opgehouden haar leven te onderhouden. Onbekwaamheid en hulpeloosheid zijn op het schepsel gestempeld. Maar deze zaken worden alleen bevindelijk geleerd en deze worden nooit daadwerkelijk geleerd, totdat we de beide zijden van het vraagstuk kennen. Het is het vergaderd hebben wat God gegeven heeft; het ontvangen hebben wat God geschonken heeft; toegang te hebben verkregen tot God, hetgeen de ziel het tegengestelde doet gevoelen. Het is het genieten van de reine adem Gods, dat de ziel het wegnemen van die adem doet gevoelen; het zijn de werkingen van het leven, welke de ziel de benauwingen van de dood doen gevoelen; het is de hemelsgezindheid, het zoete geestelijke leven, de heilige genegenheden, de liefdevolle verzuchtingen, welke in de ziel leven, wanneer God Zijn genade en barmhartigheid erin blaast, dat de ziel op een merkbare wijze de verandering doet gevoelen, wanneer Hij Zijn adem wegneemt en ze aan Zijn voeten sterft; wanneer al haar bevalligheid verkeert in verdorvenheid en ze neervalt in het stof, waaruit ze genomen is.

Doch de Heere laat de ziel daar niet. Hij neemt Zijn adem weg, opdat ze moge leren te leven in Hem en voor Hem. Maar Hij ‘zendt Zijn Geest uit’ en ademt bij vernieuwing in het hart. Deze komt, in het algemeen gesproken, eerst in de ziel als ‘de Geest der genade en der gebeden’. Dit wordt naar ik geloof op een zoete wijze aangeduid in de Christenreize. Christen en Hoop bevinden zich in het kasteel van reus Wanhoop. Maar alvorens zij konden beschikken over de sleutel der belofte, bleven zij gedurende het grootste deel van de nacht aanhouden in bidden en smeken.

Hier was als het ware de eerste inblazing van de adem Gods. Waar de ademtocht van de lofzegging was weggenomen, daar was ook de ademtocht van het gebed weggenomen. De ademtocht des geloofs, der hoop, der liefde, van het verlangen, der blijdschap en van het gevoel; dit alles werd weggenomen toen God Zijn adem wegnam, en dodigheid, kilheid, onvruchtbaarheid en vleselijkheid nam de plaats ervan in.

Welnu, de Heere moet dit werk vernieuwen, en daar het wegnemen van Zijn adem de ziel in een geestelijke zin deed sterven, is het het uitzenden van die Geest in de ziel, welke haar alleen kan vernieuwen.

‘Gij zendt Uwen Geest uit’. Wat vrij, en toch, wat souverain! Totdat de Geest komt is de ziel krachteloos; ze ligt terneder in het stof, niet in staat te leven, te handelen of te gevoelen. Maar als een vrije souveraine genadedaad ‘zendt God Zijn Geest uit’. En wat geschiedt er dan? ‘Ze worden vernieuwd’. Alles in de ziel wordt vernieuwd. Er is een gezegende vernieuwing des levens, der kracht, der genade en van de gunste Gods in het hart; en wel door Zijn Geest.

Niet door hun eigen werken, niet door de werken van het schepsel, niet door plichten of verdiensten, door vasten, tranen of gebeden, noch door iets dat het schepsel kan doen of heeft gedaan, maar als een vrije souveraine daad Gods; een even vrije en sou- vereine daad als toen Hij de wereld in het aanzijn riep, of als toen de Geest zweefde op de wateren in de oorspronkelijke schepping; even vrij en souverain als het eerste werk der genade in de ziel, als alle handelingen Gods zijn in de natuur of in de genade.

‘Gij zendt Uwen Geest uit’. Waar heeft het schepsel hier zijn vinger tussen? De natuur is hier stil. De Geest Gods heeft de natuur op haar ware plaats gebracht. ‘Gij zendt Uwen Geest uit’ als een vrije souveraine handeling, en wanneer de Geest in de ziel komt, dan worden ze geschapen of herschapen. Inderdaad, het lijkt in alle opzichten een schepping te zijn, want het werk Gods in de ziel is een schepping. ‘Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel’ of een nieuwe schepping. En na een langdurige periode van dodigheid in de ziel, wanneer de Heere ‘Zijn Geest uitzendt’ is dit geen schepping? Een werk zo algeheel uit God, een werk dat zodanig door Zijn eigen hand is gewerkt, een werk dat zo grondig onderscheiden is van dat van het schepsel, dat het wordt aangevoeld en gekend als een schepping?

Doch wat is de ziel bij ogenblikken bijna wanhopig, dat dit ooit zal plaatsvinden? Laten we zeggen, dat u in het verleden wat of veel hebt genoten van de tegenwoordigheid Gods. Maar u bent die tegenwoordigheid kwijtgeraakt. Uw ziel geniet thans niet, wat ze eenmaal genoot. Vaak bent u duister, erg duister; dodig, erg dodig, onvruchtbaar, erg onvruchtbaar gesteld. En uw godsdienst aangaande het leven, gevoel, de kracht lijkt sterk te zijn ingezonken. Evenwel ligt er bij ogenblikken een zuchten en treuren in uw ziel, omdat de zaken zo anders behoorden te zijn. U hebt er behoefte aan dat God wederom verschijnt. Op deze plaats kunt u niet rusten. U kunt niet voldaan zijn met te zijn zoals u bent. En ofschoon u onder veel donkerheid, ongeloof en dodig- heid besloten ligt, is er toch steeds weer nu en dan een doorbreken, zuchten, of een uitroepen: ‘Heere, verschijn aan mij; verlevendig mijn ziel, en voer me uit deze toestand. Laat me niet zijn wat ik ben en waar ik ben. Breng me tot een wat klaardere, nauwere toegang, in een wat zoetere en nauwere gemeenschap met Uzelf. Laat me niet iemand zijn die onnut de aarde beslaat, zulk een massa van zonde en dodigheid voor U!’ Hebt u niet zulke ademtochten der ziel? Welnu, de Heere ‘zendt Zijn Geest uit’, en werkt deze schepping. Een ‘wederkeren tot de dagen zijner jonkheid’, zoals Job ervan spreekt. Een op- wekken van het oude vuur. Een vernieuwen van de ziel (zoals we lezen: ‘Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks’). Het is winter geweest, de vorst heeft de ziel verkild; de sneeuw heeft haar overdekt; alle beplanting is bevroren; donkere, sombere dagen boven en ijsachtige tafereelen beneden. Maar de Heere ‘zendt Zijn Geest uit, en zij worden geschapen’. Iedere genade wast op onder Zijn scheppende hand. En Hij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Er is een vernieuwing van de ziel, een verlevendiging van vroegere gevoelens, een wederbren- ging van lang vergeten zaken. Een herstelling, een herleving, een herschepping van ieder gezegend gevoel des harten. En misschien laat dit op zich wachten tot het einde van het leven. Dit schijnt de bevinding te zijn van velen van Gods volk. In hun jonge jaren geroepen, wachtten zij, onder overtuiging verkerende, tot de Heere verscheen. Toen de Heere vervolgens verscheen, zegende Hij hun ziel, en gaf Hij hen treffende getuigenissen, waarin zij wandelden, Zijn lof zongen, en spraken tot roem van Zijn Naam. Maar toen zij opgroeiden tot middelbare leeftijd leken de wereldse zorgen, gezinszorgen, zaken en vele andere dingen een verkoeling over hun ziel te brengen. God nam hun ‘adem’ weg. Hij onderbrak de werkingen van de Geest. Ze werden niet gezegend als in verleden tijden met de zoete openbaringen van Zijn genade, goedertierenheid en liefde. En zij stierven. Hun hemels leven, waarin zij zich vroeger verblijdden; de lof- en de dankzeggingen, met al hun levendige, krachtige, werkzame gevoelens leken af te sterven tot een stomp en in de ziel te verwelken, gedood door de vorst, afgesneden als een kruidachtige plant, met nauwelijks iets anders dan de wortel, en deze misschien nog overdekt met sneeuw en ijs.

Aldus waren zij weinig getroost voor zichzelf, weinig tot eer van de kerk, waartoe ze behoorden. En ofschoon ze algemeen voor goede mensen werden gehouden, en ze in het verleden een bevinding hadden verkregen, was er toch voor zover het enig uiterlijk nut of innerlijke troost betreft, weinig van het een of van het ander.

Zijn er niet velen zoals dezen; lidmaten van 1kerken, wellicht op gevorderde leeftijd of van middelbare leeftijd? Maar aan het einde van het leven kunnen zij misschien wel een bezoeking ervaren, welke hen op het sterfbed brengt. God zendt in genade Zijn Geest uit; dan worden zij 'geschapen'. Al hun vroegere kilheid en dodigheid, al hun vleselijkheid en onvruchtbaarheid worden weggenomen. Voor zichzelf en voor anderen worden zij nieuwe schepselen. Er lijkt een instorten van nieuw leven plaats te hebben. En zoals de planten, waarvan ik gesproken heb, komen ze op uit de oude wortel met toegenomen kracht en schoonheid. Aldus 'zendt de Heere Zijn Geest uit', ze worden geschapen; Hij vernieuwt het gelaat des aardrijks; Hij zegent hun ziel; ze laten een zoet getuigenis na, en hun gelukzalige geest verlaat hun arme, afbrokkelende tabernakel van stof naar de woningen der eeuwige blijdschap.

Aldus kan onze tekst, zo ik hiervan een juiste verklaring heb gegeven, binnen haar bestek velen, zo niet de meesten van het levende huisgezin Gods insluiten, daarbij nemende diegenen die vanaf het allereerste begin van het genadewerk in hun hart, en daarin betreffende diegenen, die in de laatste openbaringen der genade Gods verkeren, waardoor Hij hen veilig doet aanlanden in een gelukzalige eeuwigheid.

Zodoende stemt dit tot op zekere hoogte overeen met de vroege en de spade regen. De vroege regen, welke in de Oosterse landen in de herfst valt, stemt overeen met 'hetgeen Gij hun geeft vergaderen zij; doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd. De spade regen in de lente stemt overeen met 'zendt Gij Uwen Geest uit zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks'.

Aldus treffen we in deze vier verzen vier schalmen van een christelijke bevinding. Welke schalm bevindt zich in onze hand? Welke schalm ligt er in ons hart? Wanneer u een kind van God bent, dan zult u zich vinden in een van deze vier verzen. En dat is de reden waarom ik vanavond zo'n lange tekst koos. Ik wilde de keten niet verbreken. Ik wilde niet één schalm nemen, maar ik begeerde de gehele veelomvattende keten te nemen, opdat ik deze rond de levende zielen, die hier aanwezig zijn, zou kunnen wikkelen en bemerken dat een zekere schalm om de hals zou hangen van een ieder dezer zielen persoonlijk. Welke schalm hangt er om uw hals?

Laat ik alleen bij wijze van samenvatting de vier schalmen nog eens aanduiden.

In de eerste onderhandelingen Gods in de ziel, is er een 'wachten' op God. 'Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd'. Geloof u dat God u tot een wachtende ziel gemaakt heeft? Is met het werk der genade tot zover een aanvang gemaakt om u te doen weten, dat Christus alleen het voedsel der ziel is? Heeft dit u geleerd en u ertoe gebracht op God te wachten om u Christus te geven, Hem te openbaren, een zoete bevatting van Zijn liefde en bloed in uw ziel te brengen? Wanneer u deze eerste schalm hebt, dan zult u te eniger tijd de gehele keten bezitten; want hij, die een schalm in deze Goddelijke keten bezit, ontvangt alle.

Maar er kunnen er zijn, die verder dan dit kunnen gaan; die nu vergaderen hetgeen God geeft. En dit is een van de aangenaamste plaatsen waarop de ziel zich kan bevinden, vergaderende hetgeen God geeft.

O die eerste tijd, die lentetijd van de ziel, wanneer wij vergaderen al hetgeen God geeft; wanneer er nauwelijks een predikatie is, waarin en waaruit we niet iets vergaderen! O die gezegende dagen wanneer we het Boek Gods nauwelijks kunnen openen zonder er manna uit te vergaderen, nauwelijks de knieën kunnen buigen zonder enige toegang tot God te verkrijgen, nauwelijks met een christenvriend kunnen spreken, zonder dat we de liefde voelen branden in ons hart! Gelukkige dagen! De bruidsdagen! De lente der ziel! De tijd waarop de Heere voor de eerste maal genadig is, vrijelijk geeft, Zijn hand opent, en de ziel met Zijn genade verzadigt!

Misschien zijn er hier enkelen, die thans aldus gezegend worden. Moge de Heere u, zo het Zijn wil moge zijn, zo lang mogelijk in die toestand doen blijven! Een gelukkiger toestand kunt u niet hebben; u kunt een profijtelijker toestand beleven, maar geen zaliger toestand.

Moge de Heere u lang op die plaats doen blijven, vergaderende hetgeen Hij geeft. Hij opende Zijn hand, u verzadigende met goed en zegenende uw ziel; en u Hem dankende vanwege Zijn genade. Dit is een van de zoetste plaatsen waarop de ziel vertoeven kan, tot ze in de hemel aanlandt.

Doch bereidt u voor op een verandering. Alles wordt door God gevormd op de wijze van verandering. Wij zouden willen dat het altijd een prachtige zomer was, maar de winter zal komen. Wij zouden willen dat de dag altijd lang was en de zon helder; maar de korte, donkere dagen zullen komen, en de zon zal achter de wolken blijven.

Wij zouden altijd voorspoed willen, maar wij zullen dit niet hebben. Wij zouden de voorkeur geven aan een ongemengde beker, maar dit zal niet zo zijn. God zal het goed achten om Zijn tegenwoordigheid te onttrekken, Zijn aangezicht te verbergen, en uw ziel niet als voorheen te beschijnen.

Dan zult u in uw gevoelens sterven, aan Zijn voeten nedervallen, en als een die gestorven is tot uw stof wederkeren, een arme ellendige zijn, terwijl u niets anders in uw gemoed werkende hebt, dan duistere gevoelens en met niets anders dan het stof der verdorvenheid in uw hart. Daar kunt u wellicht jarenlang in de modder verkeren.

God behoeft u hiervoor in genade. Maar zo de drie schalmen uit God zijn, zult u te eniger tijd de vierde ontvangen. God zal u daar niet laten. Hij zal uw ziel wederom zegenen, want Zijn liefde is van eeuwigheid tot eeuwigheid. En Hij, Die het werk begonnen is, zal het voortzetten. Hij zal 'Zijn Geest uitzenden' als een daad van Zijn vrije soevereine genade, en als het ware, ieder zoet gevoel, iedere gezegende liefde, en ieder gevoel van blijdschap herscheppen. Hij zal de donkere winterwolken wegbannen, het ijs en de sneeuw, dat uw hart bedekt heeft, ontdooien, een tweede lente doen komen, en het geloof in uw ziel vernieuwen, zoals Hij in de natuur het gelaat des aardrijks vernieuwt. Welnu, onder onze bejaarde pelgrims, wier zaak ik vanavond moet bepleiten, kunnen er zich enkelen bevinden, die de drie achtereenvolgende standen hebben doorleefd, en die wachtende zijn op de vierde, of die zich thans hierin verblijden. Vaak laat dit misschien tot het einde van het leven op zich wachten, maar ten laatste zal dit toch komen.

Welk een genade dat God het werk Zijner handen niet zal laten varen, dat Hij Zijn Efraïm niet zal begeven en Zijn Juda nooit zal verlaten! Wien Hij liefheeft, dien heeft Hij lief tot het einde, en verlost Hij met een eeuwige verlossing. Ingesloten te worden binnen deze schalmen betekent dus te worden ingesloten in de keten der eeuwige liefde. Iets hiervan te kennen is een genade-weldaad.

Wanneer wij kinderen Gods zijn, dan zullen wij kunnen zeggen: 'ik heb deze schalm ervaren; op deze plaats bevind ik me in elk geval'. En wanneer we dit met een gevoelig hart kunnen zeggen, dan mogen we geloven, dat God zal voortgaan met in ons te werken 'het willen en het werken naar Zijn welbehagen'.

AMEN.